

Gemeenteraad Alphen aan den Rijn
Postbus 13
2400AA Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaandenrijn.nl
Website: www.alphenaandenrijn.nl

Zaaknummer
141661

Datum
8 juni 2017

Contactpersoon
R. van Oosterhoudt

Afdeling
Maatschappelijke Ontwikkeling

Onderwerp
Voortgangsbericht Beleidskader maatschappelijke zorg,
programma Blijvend thuis en diverse moties Open Venster,
VN-verdrag, GGZ informatiepunt, blijverslening en i-pgb

Geachte raadsleden,

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van het Beleidskader Maatschappelijke zorg, het programma Blijvend thuis en de uitwerking van diverse moties.

1. Beleidskader maatschappelijke zorg

In de raadsvergadering van 15 december 2016 heeft u het Beleidskader Maatschappelijke zorg 2017–2025 van de regio Holland Rijnland vastgesteld. Dit beleidskader richt zich op de uitbreiding van de gemeentelijke taken in de Wmo sinds 2015 en wel specifiek op de onderdelen maatschappelijke opvang en beschermd wonen, samengevat als maatschappelijke zorg. Het doel van maatschappelijke zorg is het voorkomen en verminderen van sociale uitsluiting van mensen met zware, vaak meervoudige problematiek en het ondersteunen en bevorderen van herstel van (psychisch) kwetsbare mensen. Beschermd wonen is hierbij een vorm van ondersteuning en herstel waarbij het zelfstandig wonen intensief –dat is zo nodig 7x24 uur– begeleid wordt. Beschermd wonen is daarmee de enige vorm van intramurale zorg binnen de Wmo.

In 2015 zijn de taken en middelen maatschappelijke zorg overgeheveld van de AWBZ naar de centrumgemeenten, voor ons Gemeente Leiden. Met ingang van 2020 worden de taken en middelen bij alle individuele gemeenten belegd. Dit is het sluitstuk van de decentralisatie naar de Wmo.

Het beleidskader schetst de visie en ontwikkelopgaven voor de komende jaren voor de gemeenten in de regio. De ontwikkelopgaven worden nu met de samenwerkingspartners

uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma is ambtelijk in voorbereiding.

Regionaal uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma kent een regionale- en lokale component. Regionaal zal de aandacht vooral uitgaan naar het opstellen van een startfoto: wat is de omvang en de vraag van de inwoners die we tot de doelgroep maatschappelijke zorg rekenen en welke organisaties verzorgen hierbij welk aanbod. Ook de huidige kosten en budgetten worden in beeld gebracht. Onderzoeksbureau HHM voert momenteel een onderzoek uit naar het huidige aanbod en gebruik binnen de maatschappelijke zorg, het verwachte percentage mensen dat aangewezen blijft op intramuraal wonen en de behoefte bij doorstroom naar extramurale zorg, zowel wat betreft woonvorm als ondersteuning. In het Beleidskader is naar deze noodzakelijke analyse verwezen onder de noemer impactanalyse. Het rapport van HHM zal vermoedelijk voor het zomerreces beschikbaar zijn.

Regionaal wordt ook nu al de beweging ingezet naar innovatie waardoor zelfstandig wonen voor meer mensen binnen bereik komt. Dit wordt gedaan in de vorm van innovatiepilots waarvoor de Gemeente Leiden subsidie beschikbaar stelt.

Een derde regionaal aandachtspunt is de effectiviteit van de huidige contingentregeling en de urgentieregeling. Met deze regelingen kunnen inwoners voorrang krijgen bij het verkrijgen van een sociale huurwoning. Dit kan doordat spoedige uitstroom uit intramurale zorg nodig is (contingentregeling) of dat inwoners (dreigen) dakloos worden (urgentieregeling). Deze regelingen zitten op het snijvlak van wonen en ondersteuning en vallen daarmee ook onder de actualisatie van de regionale woonvisie Holland Rijnland.

Lokaal uitvoeringsprogramma

Het lokale uitvoeringsprogramma zal zich aanvullend nadrukkelijk richten op:

- preventie en vroegsignalering: welke extra inzet is hierbij nodig? Hierbij gaat het om onderwerpen als: het voorkomen van huisuitzettingen, tijdige hulp bij financiële problemen, verslavingspreventie en -zorg, voorkomen, signaleren en tijdige actie bij overlast;
- realiseren van aanvullende woonvormen, zoals crisisopvang en tijdelijke huisvesting
- een gevarieerd ondersteuningsaanbod met inzet van bemoeizorg, daginvulling, en (aanvullende) informele zorg

Bij deze lokale ondersteuning zal waar zinnig en mogelijk samengewerkt worden in de Rijnstreek.

2. Open Venster (motie 2016/39330)

In onze brief van 1 februari jl. (2017/1619) hebben wij u geïnformeerd over de voortgang motie "instandhouding dienstverlening Open Venster". Hierbij een update van de ontwikkelingen bij het Open Venster.

In het eerste kwartaal 2017 is de transformatie van het Open Venster naar een toekomstbestendige en "consumer run" organisatie in gang gezet. Samen met het bestuur, De Binnenvest en Tom in de buurt is een plan van aanpak opgesteld dat op dit moment wordt uitgevoerd. Tot nu toe verlopen de verschillende ingezette acties zonder problemen en worden geen grote risico's gesignaleerd. De volgende sporen worden gelopen.

Inzicht krijgen in de bezoekers- en vrijwilligersgroep van het Open Venster

50 vaste bezoekers worden geënquêteerd om te achterhalen welke wensen er leven voor activiteiten binnen en buiten het Open Venster en welke ondersteuningsvragen zij hebben. Op grond van deze enquêtes wordt een eindrapportage gemaakt. Met vrijwilligers wordt in groepjes gesproken over hun persoonlijke plannen en verwachtingen en er wordt ruimte gegeven om hun twijfels en weerstand kenbaar te maken.

Activeren bezoekers

Vrijwilligers hebben kennis gemaakt met vrijwilligers en activiteiten van Tom in de buurt zodat zij dit weer over kunnen brengen op de bezoekers van het Open Venster. Ook hebben ze een training gevolgd over de methodiek Krachtwerk die De Binnenvest inzet bij consumer run projecten elders in de regio. Met bezoekers worden plannen gemaakt voor activiteiten binnen het Open Venster en hoe zij daar zelf aan bij kunnen dragen. De eerste resultaten zijn al zichtbaar in de vorm van het meedraaien met bardiensten en maaltijden uitdelen. Een ander voorbeeld is de aanleg van een moestuin en een verbouwing van de keuken zodat bezoekers daar nu zelf beter aan de slag kunnen.

Organiseren van laagdrempelige zorg

Er wordt gewerkt aan het organiseren van een verpleegkundig spreekuur, het inzetten van meer gespecialiseerde zorg en ondersteuning bij bezoekers die hiervoor openstaan, een spreekuur van de Papierwinkel op locatie en inzet van ervaringsdeskundigheid. Ook kijken we of de methodiek van mobility mentoring die op het Serviceplein start toepasbaar is voor de doelgroep van het Open Venster. Eind augustus organiseert het Open Venster een "verbindingsdag" voor bezoekers, vrijwilligers, buurtgenoten en netwerkpartners. De uitnodiging voor de raad volgt.

De financiële vertaling van de inzet van de Binnenvest om deze transformatie te laten slagen vindt u terug in de Kadernota met een bedrag van € 135.000 voor 2018.

3. Programma Blijvend thuis

In maart 2017 hebben wij de bestuursopdracht programma Blijvend thuis vastgesteld en ter informatie aan u verzonden. Met de inzet van dit programma willen we bereiken dat alle inwoners van Alphen aan den Rijn zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en meedoen in de Alphense samenleving, eventueel met begeleiding en ondersteuning. Dit programma richt zich gezien het doel nadrukkelijk op mensen met een beperking, ouderen en de doelgroep

maatschappelijke zorg. Het uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg zal dan ook deel uitmaken van het programma Blijvend thuis.

De periode tot en met de zomer is gericht op een goede analyse. Daarvoor zijn de afgelopen maanden verschillende gesprekken gevoerd met inwoners in de vorm van focusgroepen. Ook wordt gesproken met professionals en mantelzorgers. Daarnaast wordt een kwantitatieve analyse gemaakt met inzet van diverse bronnen en instrumenten. De Inwonersadviesraad en samenwerkingspartners zijn en worden hier nauw bij betrokken. Na de zomer wordt gestart met het opstellen van het uitvoeringsprogramma.

4. Ketenaanpak personen met verward gedrag

In januari 2017 bent u geïnformeerd over de ketenaanpak personen met verward gedrag in de regio Hollands Midden (Veiligheids- en GGD regio). Deze aanpak kent verschillende bouwstenen. Dit jaar ligt het accent op het realiseren en in bedrijf hebben van een triagelocatie waar personen met verward gedrag geobserveerd en onderzocht worden. Daarbij hoort het vervoer naar- en van de locatie en de zorg na de observatieperiode. Over deze zorg wordt regionaal overlegd met de betrokken zorgpartijen zoals ziekenhuizen, verpleeghuizen, GGZ, verslavingszorg, huisartsen, jeugdinstanties en de diverse wijkteams.

Het vervoer naar de locatie zal dit jaar nog door de politie gebeuren. Als het vervoer van de triagelocatie naar huis niet zelfstandig geregeld kan worden zal de gemeente dit organiseren. Ter voorkoming van verward gedrag zal de aandacht na de realisatie van het triageproces uitgaan naar preventie en vroegsignalering. Deze aanpak sluit aan bij de hiervoor beschreven lokale aanpak maatschappelijke zorg. Vandaar dat deze onderwerpen aan elkaar gekoppeld zijn.

5. VN-verdrag (motie 2016/27992)

In uw vergadering van 7 juli 2016 heeft u het college verzocht met een voorstel voor een Alphense Inclusie Agenda te komen om de gemeente voor iedereen volledig toegankelijk te maken. Daarbij denkt u niet alleen aan de beleidsgebieden Jeugdwet, Wmo- en Participatiewet, maar ook aan bijvoorbeeld de inrichting van de openbare ruimte.

Volgens het VN-verdrag moeten we ernaar streven dat mensen met een beperking worden opgenomen in de samenleving en daaraan onbeperkt deel kunnen nemen. In zo'n inclusieve samenleving hebben zij regie over hun eigen leven, doen ze mee op voet van gelijkheid, worden ze niet gediscrimineerd en hebben ze toegang tot dezelfde voorzieningen en diensten als mensen zonder beperking.

In oktober 2016 heeft u een notitie van ons ontvangen als reactie op de motie. Hierin staat beschreven wat het VN-verdrag inhoudt, wat de rollen van de Gemeente, inwoners en de partners zijn, hoe de stand van zaken is op het gebied van inclusief beleid in Alphen aan den Rijn en hoe landelijk en op gemeentelijk niveau het VN-verdrag kan worden geïmplementeerd. Er is afgesloten met een voorstel hoe we verder willen gaan met opdracht. Een belangrijk onderdeel daarbij is het ophalen van ervaringen bij inwoners en zo bepalen waar de grootste

knelpunten liggen en welke prioriteiten dus nodig zijn. Deze inventarisatie hebben we gekoppeld aan de inventarisatie voor het programma Blijvend thuis. In de focusgroepen is dus ook het onderwerp toegankelijkheid aan de orde geweest. Op basis van alle informatie zal in het najaar van 2017 de inclusie agenda opgesteld worden gekoppeld aan het programma Blijvend thuis.

6. Steun en informatiepunt voor mensen met psychische kwetsbaarheid (motie 2017/2146)

Met deze motie roept u het college op onderzoek te doen naar mogelijkheid om een steun- en informatie punt voor mensen met een psychische kwetsbaarheid binnen de gemeente Alphen aan den Rijn te realiseren. Daarbij geeft u een vijftal uitgangspunten mee.

Dit type steun- en informatiepunt is voor Alphense inwoners beschikbaar in Leiden. Sinds augustus 2011 hebben alle gemeenten binnen Holland Rijnland –met uitzondering van Gemeente Kaag en Braassem– een Gemeenschappelijke regeling (GR) voor de GGZ subsidies afgesloten. Er worden subsidies verstrekt voor:

- collectieve preventie, dit is onder meer deskundigheidsbevordering en vroegsignalering door Rivierduinen;
- zorgvernieuwing, hieronder valt het Inloophuis psychiatrie, het GGZ informatiepunt, en het Zorgvrageroverleg (ZON) en
- Vriendendienst.

De regionale bijdrage voor 2017 is € 695.266 (op een inwoneraantal van 527.308). De Alphense bijdrage hierin is €144.026 en deze is als volgt verdeeld:

Collectieve preventie	Zorgvernieuwing	Vriendendienst	Uitvoeringskosten (Gemeente Leiden)
€ 56.601	€ 50.968	€ 32.819	€ 3.638

Met het oog op de lokale verantwoordelijkheid voor maatschappelijke zorg per 2020 wordt gesproken over het opheffen van de GR. Alphen aan den Rijn is voorstander van deze insteek zodat het budget lokaal beschikbaar is. Dat biedt de mogelijkheid om met ingang van 2020 de bestaande inloop in het Open venster en het Trefpunt te verstevigen conform de uitgangspunten van de motie.

7. Integraal pgb (motie 2015/48304)

Naar aanleiding van de start van een pilot met het integrale persoonsgebonden budget in de gemeenten Delft en Woerden in juni 2014 nam de gemeenteraad op 29 oktober 2015 een motie aan om te onderzoeken of/op welke manier een integraal-rgb kan worden ingevoerd in Alphen aan den Rijn en hierbij de ervaringen van Delft en Woerden mee te nemen.

Op 5 oktober 2016 hebben wij u via een raadsinformatiebrief over de voortgang geïnformeerd (zaaknummer 2016/32028) met als kern dat vooruitlopend op de uitkomsten van de pilots in Delft en Woerden we verder zoeken naar mogelijkheden om door de gemeente toekende pgb's en de financiële ondersteuning vanuit werk en inkomen en/of schuldhulpverlening binnen een gezin verder te harmoniseren. Voor verdere ontwikkeling van het i-pgb wachten we de ervaringen van de pilot in Delft en Woerden af.

Vooruitlopend op de uitkomsten van de pilots in Delft en Woerden zijn interviews afgenomen bij Alphense gezinnen die gebruik maken van meerdere pgb's. Centrale vraag was "Op welke manier kan de gemeente de uitvoering van het pgb voor klanten gemakkelijker maken". Uit de interviews kwamen een aantal tips om de gemeentelijke de dienstverlening te verbeteren:

1. Is het mogelijk om voor langduriger problematiek indicaties af te geven voor een langere periode.
2. Is het mogelijk om voor de Wmo/Jeugdzorg uit te gaan van integrale indicaties zoals vóór 2015 door het CIZ werden afgegeven? De systematiek hield in dat bij indicatiestelling voor één nieuw product, alle eerdere indicaties vervielen omdat zij werden opgenomen in de nieuwe (integrale) indicatie met één einddatum (veegbesluit).
3. Kunnen de einddata van toekenningen binnen een gezin vervolgens worden afgestemd; één gesprek over meerder kinderen (gezinsbenadering).
4. Kan een casemanager een bijdrage leveren aan de zorg van (multiproblem) gezinnen?
5. Kunnen we de ondersteuningsplannen en de besteding van het pgb beter volgen?

Een werkgroep waarin beleid en uitvoering zijn betrokken, onderzoekt op welke manier de Alphense werkwijze kan worden aangepast.

Uit de pilots in Delft en Woerden blijkt dat het integraal pgb een zeer weerbarstig onderwerp is. Het rapport over de pilots wordt in september 2017 verwacht. Tijdens een symposium over pgb op 30 maart jl. werden tussentijdse bevindingen uit de pilots ipgb in Delft en Woerden gepresenteerd. Het aantal beoogde deelnemers (100 per pilot) wordt niet gehaald, Delft heeft op dit moment minder dan 20 deelnemers. De belangstelling bij cliënten blijkt vooralsnog beperkt. Het accent ligt in de huidige (eind)fase van de pilot met name op de rechtmatigheid van het integrale pgb vanuit de verschillende financieringsstromen.

De VNG adviseert gemeenten om nog niet te starten met het ipgb omdat:

- het Besluit experiment integraal pgb 2016 alleen van toepassing is op Woerden en Delft. Hierdoor is er voor de gemeente Alphen nog geen juridische basis voor toekenning en betaling van integrale pgb's

- de SVB nog niet in staat is om ipgb's administratief te verwerken en vervolgens betalingen te doen.

8. Blijverslening (motie 2017/2144)

Op 26 januari 2017 heeft u met algemene stemmen verzicht een Blijverslening te introduceren in Alphen aan den Rijn en daarvoor een verordening op te stellen, de middelen beschikbaar te stellen en de doelgroep te informeren.

De afgelopen maanden is gesproken met Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn) over de mogelijkheden en is de aanpak van andere gemeenten bestudeerd. Op basis hiervan komen vier mogelijke varianten naar voren:

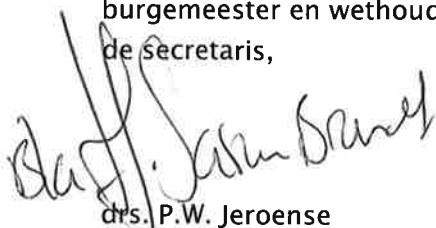
1. De Blijverslening voor huiseigenaren voor woningaanpassingen en domotica
2. De Blijverslening voor huiseigenaren voor woningaanpassingen
3. De Blijverslening voor huiseigenaren en huurders voor woningaanpassingen en domotica
4. De Blijverslening voor huiseigenaren en huurders voor woningaanpassingen

Begin mei is over deze varianten gesproken met de inwonersadviesraad die aangaf dat alle varianten interessant zijn om te onderzoeken. De varianten worden nu nader uitgewerkt, voors en tegens worden in beeld gebracht. Vooralsnog wordt gedacht aan een proef gedurende twee jaar, te starten met ingang van 2018. Ambitie is dat de Blijverslening onderdeel wordt van een breder aanbod vanuit de gemeente om inwoners te ondersteunen bij het langer thuis wonen en het vergroten van het aantal levensbestendige woningen in de gemeente. De ontwikkeling van de Blijverslening maakt daarom onderdeel uit van het programma Blijvend Thuis.

Voor de communicatie, advisering en uitvoering van de Blijverslening wordt aangesloten bij de gemeentelijke dienstverlening rond Wmo-woningaanpassingen. Dit maakt het mogelijk om inwoners integraal te adviseren over levensloopbestendigheid van hun woning. Financiering van aanpassingen zijn hierdoor deels vanuit Wmo, deels vanuit de Blijverslening en wellicht deels vanuit eigen financiën mogelijk. Het is de bedoeling aan de verordening en de nadere regels Sociaal Domein 2018 een hoofdstuk over de Blijverslening toe te voegen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. P.W. Jeroense

mr. drs. J.W.E. Spies

